

The respondent's perspective in health-related surveys – the role of motivation

Marika Wenemark

Statistiker, Folkhälsocentrum vid Landstinget i Östergötland samt Samhällsmedicin, Institutionen för Medicin och Hälsa vid Linköpings universitet. E-post: marika.wenemark@lio.se.

Svarsfrekvensen i enkätstudier har minskat. I takt med att svaren minskar, ökar ansträngningarna att få fler att svara genom allt intensivare uppföljningsmetoder. Sådana metoder har ibland visat sig ge negativa reaktioner bland dem som tillfrågas och kan leda till mindre vilja att delta i framtida studier. Det finns mycket forskning kring anledningarna till att inte delta i enkätundersökningar men betydligt mindre om faktorer som kan gynna motivationen, inte enbart för att delta i studien, utan också för att bli engagerad och besvara frågorna noggrant.

Denna avhandling fokuserar på de svarandes (dvs. respondenternas) perspektiv i hälsorelaterade enkätstudier. Syftet var att undersöka positiva och negativa erfarenheter av att delta i enkätstudier, studera faktorer som kan öka motivationen och studera möjligheterna att öka svarsfrekvensen med metoder som också gynnar kvaliteten på data och skapar positiva erfarenheter för de svarande. Self-Determination Theory (SDT) är ett teoretiskt ramverk för att studera motivation. Enligt SDT kan motivation variera från amotivation (avsaknad av motivation) till intern motivation. Intern motivation är förknippad med starkare engagemang, bättre resultat och mer positiva erfarenheter.

Resultaten visar ett brett spektrum av såväl positiva (respondenttillfredsställelse) som negativa (respondentbörda) aspekter av att delta i en enkätundersökning. Tillfredsställelse innefattar till exempel vikten av att kunna lämna korrekt och sanningsenlig information. Respondenterna uttryckte också vikten av att forskaren visar intresse att lyssna på dem och de uttryckte uppskattning för frågor som leder till reflektion och nya insikter. Respondentbörda inkluderar till exempel upplevelser av att bli manipulerad eller kontrollerad av forskaren. Resultaten stödjer SDT som ett användbart teoretiskt ramverk för att studera motivation i urvalsundersökningar och som en källa till idéer om hur enkätstudier kan designas med potentialen att motivera respondenterna. Resultaten talar för att det är möjligt att öka svarsfrekvensen i enkätstudier på ett sätt som samtidigt bidrar till en god datakvalitet och positiva erfarenheter för respondenterna.